

*Кульчицький В. І.,**кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов і перекладу
Національного авіаційного університету**Ткачук Я. Д.,**студент кафедри англійської філології і перекладу
Національного авіаційного університету*

ПРИНЦИПИ СЛОВОТВОРЕННЯ У ШВЕДСЬКІЙ МОВІ

Анотація. Стаття присвячена дослідженню принципів словотворення у шведській мові. Особливу увагу приділено таким способам збагачення словника, як афіксація (додавання префікса / суфікса до наявного кореня), словоскладання (додавання кореня до кореня), абревіація (скорочення слів і словосполучень), конверсія (використання слова з одного класу слів таким чином, ніби воно належить до іншого класу) та редуплікація (повне або часткове повторення кореня, основи, цілого слова при утворенні нового слова). Морфологічна система шведської мови вважається однією з найскладніших. Оскільки шведська є флективною мовою, флексії піддаються шведські іменники, дієслова та прикметники, що надає безліч можливих варіантів словотворення. Виявлено, що афіксація є досить поширеним способом словотворення у шведській мові, за допомогою якого утворюється багато лексичних одиниць. Визначено, що суфіксація є більш характерним явищем для шведської мови, ніж префіксація. Встановлено, що деякі афікси у шведській мові є більш продуктивними (суфікси іменників -*age*, -*ing*, -*else*, -*het*; суфікси прикметників -*ig*, -(i)*sk*, -*bar*; суфікс дієслів -*a*; префікс *o-*), інші ж демонструють менший рівень продуктивності (суфікси -*on*, -*d*, -*en*; префікс *und-*). У ході дослідження було виявлено, що у шведській мові є афікси, характерні лише для певних пластів мови, наприклад, суфікс -*is* є специфічним афіксом для утворення сленгових лексем. Щодо словоскладання, серед головних ознак складних слів у шведській мові було виокремлено такі: багато складних слів утворюються за допомогою морфеми зв'язку (зазвичай це афікси -*s*- та -*e-*); складні слова мають динамічний наголос, який частіше падає на перший компонент; зміна форми першого компоненту (*viljekraft* – сила волі (від *vilja* – воля)). Також у ході дослідження було виявлено два класи складних слів у шведській мові: складні слова, які передають сенс і синтаксичні відносини, що можуть бути виражені словосполученнями тих самих компонентів; а також складні слова, які мають лексичне значення, що не може бути виражене словосполученнями. Абревіатури в шведській мові поділяють на три групи: усічення – зберігається початкова літера та додаткові наступні за нею для уточнення; скорочення – абревіатура складається з першої та останньої літер слова, а також можна включити одну або кілька проміжних літер для уточнення; акроніми – абревіатура складається з початкової(их) літер(и) слова чи складених компонентів і часто пишеться з великої літери. Виявлено, що у шведській мові є два різновиди конверсії: заміна дієслівної парадигми субстантивною, тобто заміна граматичних показників дієслова на граматичні показники іменника; субстантивація – перетворення прикметни-

ків і дієприкметників на іменники. Встановлено, що існує кілька різних варіантів для категоризації та найменування редуплікації в шведській мові: синтаксична редуплікація, синтаксичне повторення та багаторазове висловлювання.

Ключові слова: словотворення, афіксація, словоскладання, абревіація, конверсія, редуплікація, шведська мова, морфологія.

Постановка проблеми. Мова – це основа народу. Враховуючи глобалізаційні процеси загалом, стрімкий розвиток науки, техніки та суспільства зокрема, словниковий склад мови набуває щоденних змін значно швидше, ніж інші структурні рівні мови. Це зумовлено тим, що словниковий склад мови повинен включати нові слова для номінування нових явищ, речей та процесів, а також перемішувати старі лексичні одиниці до пасивного словникового запасу. Саме це є ознакою розвитку мови та її збагачення. Лексичний склад мови постійно змінюється та поповнюється новими лексичними одиницями. Саме на цьому етапі важливу роль відіграє процес словотворення, що є галуззю морфології і відіграє важливу роль у розширенні словникового складу мови. Основними цілями словотвірного процесу є утворення нової лексики шляхом застосування різних правил та процесів. Шведська мова багата на словотвірні моделі. На сучасному етапі розвитку шведської мови нові лексеми в основному виникають з уже існуючих слів – шляхом додавання афіксів, об'єднання простих слів у складні, утворенням абревіатур, за допомогою конверсії чи редуплікації. Зазначені способи словотворення викликають неабиякий інтерес у лінгвістів, оскільки значення словотворення для розвитку мови неможливо переоцінити.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У своїх наукових розвідках принципам словотворення у шведській мові приділяють увагу не лише скандинавські лінгвісти. Ця проблема цікавить науковців з різних куточків планети. Недивно, що дослідження словотворчих моделей та особливостей словотвору постійно посідають одне з найактуальніших місць у царині мовознавчих розвідок. Таким чином, до науковців, які розглядали словотвір шведської мови у своїх доробках, а також праці яких було використано як теоретичну основу для проведення наукової розвідки, належать Л. Тенгstrand (L. Tengstrand) [1], яка вивчала особливості абревіації у шведській мові; К. Лундблад (C. Lundbladh) [2], яка досліджувала проблему префіксації у шведській мові; К. Тагва (K. Taghva) і Дж. Гілбрет (J. Gilbreth) [3], які з'ясували механізми утворення та особливості акронімів у шведській мові; Г. Йозеф-

сон (G. Josefsson) [4], який розглядав загальні характеристики словотвору у шведській мові; М. Ролла (M. Rolla), М. Хорнеа (M. Hornea), М. Ліндгрєнб (M. Lindgrenb) [5], які приділяли значну увагу морфології шведської мови; А. Ліндстрьом (A. Lindström) [6], яка вивчала вплив англійської мови на словотвірні моделі у шведській мові; Т. Стівєрс (T. Stivers) [7], яка досліджувала особливості вжитку багаторазових висловлювань; Л. Ківаллік (L. Keevallik) [8], яка виокремила варіанти для категоризації та найменування редуплікації у шведській мові та інші.

Мета статті – схарактеризувати найпоширеніші словотвірні моделі у шведській мові та визначити особливості їхнього застосування для збагачення словника шведської мови.

Методологія дослідження базується на таких методах наукового пізнання: теоретичний та системний аналізи для формування теоретичного матеріалу; синтез для узагальнення інформації; порівняння для об'єктивного визначення продуктивності словотвірних моделей у процесі словотвору сучасної шведської мови.

Виклад основного матеріалу дослідження. Шведська мова належить до групи германських мов і є рідною мовою близько для восьми мільйонів громадян Швеції, а також для півмільйона громадян Фінляндії, де шведська мова є другою державною мовою. Шведська мова дуже подібна до данської та норвезької і дещо менш схожа на нідерландську, англійську та німецьку. Шведська мова належить до групи флективних мов і вважається, що вона має одну з найскладніших морфологічних систем. У шведській мові флексії піддаються іменники, дієслова та прикметники, що пояснює безліч можливих варіантів словотворення [9, с. 3].

Взагалі багато слів у шведській мові безпосередньо походять від протоіндоєвропейської, протогерманської чи давньоскандинавської мов, тобто мов, з яких розвинулась сама шведська мова. Прикладами слів, що походять з цих мов є наступні: *man, kvinna, far, mor, bror, syster, fisk, get, gäs, hund, ko, älg, al, ask, bok, hassel, lind, rönn, berg, dal, en, två, jag, mig, du, dig, vad, arm, fot, kind, knä*. Нові слова у шведській мові виникають в результаті низки різних процесів: афіксації (додавання префікса / суфікса до наявного кореня); словоскладання (додавання кореня до кореня); аббревіації (скорочення слів і словосполучень); конверсії (використання слова з одного класу слів таким чином, ніби воно належить до іншого класу), редуплікації (повного або часткового повторення кореня, основи, цілого слова при утворенні нового слова, граматичної форми, фразеологізму). Розглянемо кожен із цих способів детальніше.

Щодо афіксації, це досить поширений спосіб словотворення у шведській мові. Початково корінь або основа слова позбавлений будь-яких афіксів. Корінь може бути вже самостійним словом (вільна морфема), наприклад *bil, tan, stor, grön, böj, kör*. Афікси, які можуть існувати лише разом із коренем (наприклад, префікси *-het, -skap, -inna* чи суфікси *-o, -be-, -för-*) називаються пов'язаними морфемами. З їхньою допомогою у шведській мові утворюється багато лексичних одиниць, зокрема *ovän (o+vän) – ворог, vänlig (vän+lig) – дружній*. До речі, варто зазначити, що суфіксація є більш характерним явищем для шведської мови, ніж префіксація. Вочевидь, деякі афікси у шведській мові є більш продуктивними, інші ж демонструють менший рівень продуктивності. До перших, зокрема, належать суфікси іменників *-are, -ing, -else, -het*, суфікси при-

кметників *-ig, -(i)sk, -bar*, суфікс дієслів *-a*, префікс *o-* та інші афікси. Деякі приклади утворення слів за допомогою продуктивних афіксів проілюстровано у таблиці 1. Представниками другої групи є суфікси *-on (smultron – полуниця), -d (en följd – слідство), -st (en tjänst – служба), -t (en vakt – сторожа)*, префікси *und- (undgå – уникати), veder- (vederlägga – спростувати)* та ін. [10, с. 48].

Таблиця 1

Утворення слів за допомогою продуктивних афіксів у шведській мові

Назва	Тип афікса	Основна функція	Приклад лексичної одиниці	Переклад
van	префікс	вираження понять, протилежних значенню кореня або вираження негативного значення	van hedra	ганьбити
lös	суфікс	служить для утворення слів, що позначають відсутність того, що виражено коренем	bekymmers lös	безтурботний
o	префікс	у більшості випадків вживається з прикметниками і змінює їхнє значення на протилежне	o glad	невеселий
ap	префікс	виражає експресивність і підсилює значення прикметника, з яким вживається	ap fin	дуже красивий
tok	префікс	підсилює значення прикметника, з яким вживається	tok dyr	дуже дорогий
a	суфікс	утворює дієслова від шведських та від іноземних кореневих основ	blogg a	вести блог

Також у шведській мові є афікси, характерні лише для певних пластів мови. Наприклад, суфікс *-is*, є специфічним афіксом для утворення сленгових лексем. З його допомогою утворилися такі сленгізми: *plågis (стоматолог)* від *plåga (мучити)*, *roppis* від *populär (популярний)*. При цьому нові лексичні одиниці зберігають понятійне значення вихідного слова, але набувають іншого стилістичного забарвлення, оскільки основною функцією суфікса в цьому випадку є перетворення звичайного слова на сленгове [11, с. 260].

Шведська мова також має морфему зв'язку, яка іноді з'єднує корені в одне слово, зазвичай це афікси *-s-* або *-e-*, наприклад: *röd+vin+flaska – rödvinsflaska (пляшка червоного вина), skatt+lättnad – skattelättnad tax (податкова нілґа)*.

У таблиці, запропонованій нижче, проілюстровано утворення складного слова *arbetslöshetsförsäkrin (страхування на випадок безробіття)*, утвореного шляхом поєднання декількох кореневих основ, афіксів та морфем зв'язку.

Історія шведської мови також демонструє випадки, коли повнозначні слова перетворювалися на словотвірні афікси в результаті їхньої граматикалізації і випадіння з активного словника, для прикладу, *-lek (leker), -lik (liker), -skap (skaper), -dom (domber)*. І, навпаки, морфологічні одиниці, які колись були префіксами і демонстрували високу продуктивність у минулому, з часом втрачали свою продуктивність і об'єднувалися з іншими одиницями та утворювали самостійні лексичні одиниці: *atom- (atombilleg), berg- (bergsäker), grav- (gravallvar)* [2, с. 17].

Таблиця 2

Творення складного слова *arbetslöshetsförsäkring*

Корінь	arbet(e)	arb etslöshetsförsäkring
Морфема зв'язку	s	Arbetsl ö shetsförsäkring
Суфікс	lös	Arbetsl ö shetsförsäkring
Префікс	het	Arbetsl ö sh et s försäkring
Морфема зв'язку	s	Arbetsl ö sh et s f ö rsäkring
Префікс	för	Arbetsl ö sh et s f ö r s ä kring
Корінь	säkr	Arbetsl ö sh et s f ö r s ä kring
Суфікс	ing	arbetsl ö sh et s f ö r s ä kr ing

У шведській мові дуже поширені складні слова. Здебільшого вони двокомпонентні і зазвичай другий компонент уточнює чи характеризує перший, наприклад: *vinteridrott* (зимовий спорт), де *vinter* – зима, а *idrott* – спорт. Також для шведської мови характерне явище вторинного словоскладання, коли складне слово може стати одним із компонентів іншого складного слова: *rävskinn* (хутро лисиці) + *-s-* + *krage* (комір) = *rävskinnskrage* (комір з хутра лисиці). Як бачимо, у наведеному прикладі для утворення складного слова шляхом вторинного словоскладання також використовується морфема зв'язку *-s-*. Ця морфема зв'язку вживається під час словоскладання завжди, якщо перший компонент складного слова містить у своїй будові суфікси *-dom*, *-het*, *-(n)ing*, наприклад: *ungdomsvän* – дружок, *frihetskamp* – боротьба за свободу.

Серед головних ознак складних слів у шведській мові виокремлюємо наступні:

1) багато складних слів утворюються за допомогою морфеми зв'язку (найчастіше *-s-*);

2) складні слова мають динамічний наголос, який частіше падає на перший компонент;

3) зміна форми першого компоненту, наприклад: *viljekraft* – сила волі (від *vilja* – воля), *veckodag* – день тижня (від *vecka* – тиждень). Це явище також характерне для вторинного словоскладання: *lekskolelärarinna* – вихователька в дитячому садку (від *lekskola* – дитячий садок).

У шведській мові існує два основні класи складних слів:

1) складні слова, що передають сенс і синтаксичні відносини, які можуть бути виражені словосполученнями тих самих компонентів, наприклад: *becksvart* (чорний як смола) – *svart som beck*. Складні іменники такого типу часто відповідають означальним словосполученням в українській мові (прикметник + іменник), наприклад: *guldlocka* – золотий годинник. Це пов'язано, зокрема, з тим, що у шведській мові мало відносних прикметників;

2) складні слова, що мають лексичне значення, яке не може бути виражене словосполученнями, наприклад: *blåbär* (чорниця) – *blå bär* (сині ягоди); *en blindpassagerare* (безквитковий пасажир) – *en blind passagerare* (сліпий пасажир) [11].

Таким чином, словоскладання є дуже продуктивним способом словотворення у шведській мові. Це зумовлено, зокрема, тенденцією до максимально компактного вираження смислів. Це підтверджується тим фактом, що в останні десятиліття у шведській мові значно зросла кількість складних слів у всіх стилістичних регістрах мови – від загальноживаної лексики до спеціальної термінології [10, с. 47].

Відповідно до наукових розвідок Ю. В. Керпатенко та О. О. Щербини [13], є різні підходи до тлумачення понять «аббревіація» і «аббревіатура» у словотворі. Аббревіація поєднує

два зворотні процеси: процес словотворення, а також поняття «спосіб словотворення», яке з ним пов'язують і яким оперують науковці; другий процес полягає в об'єднанні скорочених складників в одне ціле, тобто у складанні. Використання аббревіації на практиці виявляється у стисканні довгих мовних формул і у зортанні їх у семантичну єдність, тобто аббревіатуру. У сучасних мовах аббревіація стала досить продуктивним способом словотворення [13, с. 72]. Використання аббревіатур у шведській мові характерне для різних видів професійної діяльності. Досить часто аббревіатури використовують для позначення фактів або реалій, які з часом можуть втратити свою актуальність. Вважаємо, що аббревіація – один з найпопулярніших способів словотворення, що відображає актуальні потреби сучасності на словотворчому рівні.

Варто зауважити, що деякі аббревіатури в шведській мові запозичені з інших мов, а відтак їх розтлумачення може бути складним процесом. Наприклад, аббревіатура *JRC* – це скорочення від англійського *Joint Research Centre* (Спільний дослідницький центр), хоча повна назва шведською звучить так: *Gemensamma forskningscentrumet* і власне аббревіація повинна бути така *GFC*. Саме тому під час читання / опрацювання тексту шведською мовою потрібно звертати увагу на умовні позначення, аббревіатури та скорочення, які подаються перед текстом, оскільки це матиме значний вплив на його розуміння [3, с. 193].

За Л. Тенгстранд [1], аббревіатури у шведській мові поділяють на три види, а саме:

1) усічення (англ. truncations) – слово скорочується шляхом усічення, тобто зберігається початкова літера та додаткові наступні за нею для уточнення. Слово зазвичай скорочується перед голосною, а компоненти (якщо утворені від багатослівного виразу) закінчуються крапкою. Наприклад: *bl. a.* для *bland annat* (між іншим), *etc.* для *et cetera* (і так далі), *resp.* для *respektive* (відповідний);

2) скорочення (англ. contractions) – аббревіатура складається з першої та останньої літери слова, а також однієї або кількох проміжних літер (що характеризують слово), які можна включити для уточнення. Наприклад: *dr* для *doktor* (лікар), *jfr* для *jämför* (порівняйте), *Sthlm* для *Stockholm* (Стокгольм);

3) акроніми (англ. acronyms) – аббревіатура складається з початкової(их) літер(и) слова чи складених компонентів і часто пишеться з великої літери. Наприклад: *FN* для *Förenta nationerna* (Організація Об'єднаних Націй), *AIDS* для *Acquired Immundeficiency Syndrome* (förvärvat immunbristsyndrom) (СНІД – синдром набутого імунodefіціту).

Відомо, що аббревіатури найчастіше використовуються у письмовій шведській мові. Їх можна писати великими / малими літерами або комбінованим способом (наприклад, *Rom* замість *ROM*). Нижче у таблиці 3 наведемо короткий перелік найпоширеніших з них.

Загалом аббревіація відіграє важливу роль у процесі словотворення шведської мови, а відтак, аббревіація найчастіше зустрічається на письмі. Саме тому, під час опрацювання окремих текстів та/або матеріалів шведською мовою, потрібно звертати увагу на запропоновані системи умовних позначень.

Досить часто у шведській мові нові слова утворюються без спеціальних словотвірних афіксів шляхом заміни словозмінних морфем однієї частини мови морфемами іншої. Таке словотворення називають «змінним» або конверсією, тобто коли відбувається перехід з однієї частини мови до іншої.

Таблиця 3

Найпоширеніші аббревіатури у шведській мові

Абревіатура	Шведською	Українською
obs.	observera	зверни увагу, попередження, увага
d.v.s.	det vill säga	а саме
m.a.o.	med andra ord	іншими словами
iofs	I och för sig	саме по собі; по суті, безпосередньо
el.	eller	або
t.ex.	till exempel	наприклад
fig.	figur	малюнок (у підручнику)
ev.	eventuellt	якщо необхідно; необов'язково; можливо
o.dyl.	och dylikt	і тому подібне; і таке інше; і подібні
pga	på grund av	тому що; на підставі
v. ##	vecka ##	тиждень
s.k.	så kallad/kallat/kallade	так званий
AB	aktiebolag	компанія з обмеженою відповідальністю, товариство
m.m.; m.fl.	med mera; med fler	тощо
osv.	och så vidare	і так далі
etc.	et cetera	тощо
f.ö.	för övrigt	крім того; окрім
ang.	angående	відносно; щодо
ung.	ungefär	приблизно; навколо; приблизно
f.Kr.	före Kristus	до н.е.
e.Kr.	efter Kristus	н.е.
jfr	jämför	порівняти.; пор.
f.d.	före detta	попередній
Mvh	Med vänliga hälsningar; Med vänlig hälsning	з повагою (використовується в кінці дружнього листа чи іншого повідомлення)
kl.	klockan	годинник (використовується до заданого часу)
forts.	fortsättning	продовження
bl.a.	bland annat	між іншим, в тому числі
t.o.m.	till och med	навіть
fr.o.m.	från och med	від, відтоді
s.	sidan	сторінка

Відомо, що у шведській мові є два різновиди конверсії:

1) заміна дієслівної парадигми субстантивною, тобто заміна граматичних показників дієслова на граматичні показники іменника: *springa* (бігати) – *ett spring / springet* (біганина); *gråta* (плакати) – *en gråt* (плач); *sticka* (колоти) – *stick* (укол);

2) субстантивіація, тобто перетворення прикметників і дієприкметників на іменники. Ознаками субстантивіації є: наявність артиклів, а також флексія родового відмінка -s, наприклад: *fattig* (бідний) – *den fattige* (бідняк), *de fattiga* (бідняки); *arbetande* (працюючий) – *en/den arbetande* (трудолюбивий), *arbetandes levnadsstandard* (життєвий рівень трудящих); *vuxen* (виріс) – *en vuxen* (дорослий).

Іноді при субстантивіації використовується суфіксальний артикль, наприклад: *lille / lilla* (маленький / маленька) – *lillen / lillan* (малюк / малючка).

Деякі субстантивізовані прикметники набули форми множини як іменники: *dansk* (данська) – *en dansk* (данець), *danskar* (датчани); *svensk* (шведський) – *en svensk* (швед), *svenskar* (шведи).

Іменник *anhörig* (родич), що утворився від прикметника, зберігає форму множини, як у прикметника (*hans anhöriga* – його родичі); іменник *en deputerad* – (*denytam*) має певну форму *deputeraden*, але множину, як у прикметників (*deputerade* – *denytamu*).

Значно рідше, ніж субстантивіація, трапляється «ад'єктивіація», тобто перетворення прислівників на прикметники, наприклад: *delvis* (частково) – *ett delvist erkännande* (часткове визнання).

Варто зауважити, що конверсія як механізм словотворення, досить часто зустрічається у шведській мові. Зокрема заміна дієслівної парадигми субстантивною є найбільш поширеним типом конверсії.

Іншим способом словотворення, що представлений у шведській мові, є редуплікація. Редуплікація поширена в австронезійських мовах, в Австралії, Південній Азії та в деяких частинах Африки, на Кавказі та в Амазонії. У Західній Європі, навпаки, зустрічається рідко [14]. Словник шведської мови небагатий на лексичні одиниці, утворені шляхом редуплікації, однак цей механізм словотворення все ж віднайшов своє місце у лексичній системі цієї скандинавської мови.

Редуплікація як мовне явище, є дублюванням, повтором мовних одиниць шляхом повного або часткового подвоєння основ, коренів чи усього слова повністю, рідше – суфіксів чи префіксів (афіксальна редуплікація). При цьому не відбувається зміна (іноді лише часткова) їх звуку, складу (алітерація, анафора – морфемні повтори на рівні синтаксису). За Л. М. Чумак [15], редуплікація є способом творення не лише нових слів, а й синтаксичних конструкцій, фразеологічних одиниць і може передавати граматичне значення із експресивним увиразненням та/або семантичним посиленням цих одиниць [15, с. 217].

Редуплікація може виконувати різні функції в різних мовах, наприклад, вказувати на число, аспект або використовуватися для зміни класу слова.

У сучасній лінгвістиці редуплікацію розглядають з прагматичної точки зору. Відомо, що редуплікація в шведській мові демонструє підвищену соціальну залученість [16, с. 64]. Іншими словами, редуплікацію можна використовувати для відображення особистих інтересів і задоволення взаємної потреби оцінки взаємодіючими засобами.

Як вже було зазначено вище, у шведській мові редуплікація відіграє відносно невелику роль порівняно з іншими мовами, де існує більше граматичних редуплікативних конструкцій (для вираження, наприклад, числа). У шведській мові дублювання відбувається здебільшого у вставних словах типу *rang-rang* і конструкціях типу *beautiful, beautiful*. Припускаємо, що редуплікація в таких конструкціях, як-от *that beautifully, beautifully* вказує на підвищений ступінь властивості, яку виражає прикметник.

Існує кілька різних варіантів для категоризації та найменування редуплікації у шведській мові: синтаксична редуплікація, синтаксичне повторення та багаторазове висловлювання [8].

У лінгвістичних дослідженнях синтаксична редуплікація означає навмисне повторення звукового ряду або морфем одного й того ж самого мовця. Коли повторюється ціле слово, наприклад *liten liten* – маленький маленький, таке явище називається синтаксичною редуплікацією, оскільки слова є мінімальними незалежними синтаксичними одиницями.

У сучасній лінгвістиці повторення, що включає більше одного слова, класифікується як синтаксичне повторення. Цей термін охоплює широкий спектр мовних моделей, що включають повторення речень різної довжини, а також інші види повторень. Наприклад, “*Jag a r sa ° ledsen sa ° ledsen*” – «Мені так сумно, так сумно». Цілком очевидно, що ніхто не стверджував, що синтаксичний повтор повинен вироблятися в рамках одного інтонаційного контуру.

На основі традиційних лінгвістичних досліджень, американська дослідниця Т. Стіверс [7] ввела новий термін «багаторазове висловлювання». Науковиця окреслює п'ять ознак багаторазових висловлювань, а саме:

- включають в себе повну одиницю розмови, вимовлену кілька разів поспіль;
- сказані одним і тим самим мовцем;
- мають подібний сегментний характер;
- відбуваються відразу в хронологічній послідовності;
- виконуються під єдиним інтонаційним контуром [7, с. 261].

Таким чином, порівнюючи вищезазначені варіанти для категоризації та найменування редуплікації у шведській мові, варто зауважити, що синтаксична редуплікація та синтаксичне повторення уможливають дублювання лише двічі, а багаторазове висловлювання дозволяє повторення безліч разів.

Висновки. Отже, нові лексичні одиниці у шведській мові виникають в результаті низки різних процесів, до яких, зокрема, належать афіксація, словоскладання, аббревіація, конверсія, редуплікація. Щодо афіксації, результати дослідження продемонстрували, що для шведської мови суфіксація є більш притаманним явищем, аніж префіксація, і не всі афікси зберегли високий рівень продуктивності у ході мовного розвитку. Словоскладання являє собою словотворчу модель, що є ефективною у творенні нових слів у всіх мовних областях шведської мови. У ході наукової розвідки було виявлено два класи складних слів у шведській мові, у залежності від можливості вираження значення складного слова за допомогою словосполучення компонентів, що входять до складу складного слова. Три групи аббревіатур, присутні у шведській мові, збагачують її лексичний склад і відображають поширену тенденцію у шведській мові, а саме – компактне вираження смислів. Конверсія і редуплікація, хоча і використовуються рідше словотворчих моделей, згаданих вище, роблять важливий внесок у збагачення словникового складу шведської мови та чинять вплив на її розвиток.

Перспективи подальших пошуків у даному науковому напрямку вбачаємо у детальному дослідженні особливостей поширення і функціонування лексичних одиниць, що утворені за принципами, розглянутими у науковій розвідці, у словнику шведської мови.

Література:

1. Tengstrand L. Abbreviation Expansion in Swedish Clinical Text. URL: <https://cl.lingfil.uu.se/exarb/master/tengstrand2014.pdf> (дата звернення: 08.07.2022).
2. Lundbladh C. Prefixlika förleder. Göteborg, 2002. S. 17.
3. Taghva K., Gilbreth J. Recognizing acronyms and their definitions. *International Journal on Document Analysis and Recognition*. 1999. № 1. P. 191–198.
4. Josefsson G. On the principles of word formation in Swedish. Lund, 1997.

5. Rolla M., Hornea M., Lindgrenb M. Word accents and morphology -ERPs of Swedish word processing. *Brain Research*. 2010. Vol. 1330. P. 114–123.
6. Lindström A. English Influence on Swedish Word Formation and Segmentals. URL: <https://ojs.uu.se/index.php/njes/article/viewFile/256/253> (дата звернення: 21.06.2022).
7. Stivers T. “No no no” and other types of multiple sayings in social interaction. *Human Communication Research*. 2004. № 30 (2). P. 260–293.
8. Keevallik L. Social action of syntactic reduplication. URL: <https://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.469.1680&rep=rep1&type=pdf> (дата звернення: 11.07.2022).
9. Gambäsk B., Rayner M. The Swedish Core Language Engine. Stockholm : Swedish Institute of Computer Science, 1992. 23 p.
10. Кульчицький В. І., Ткачук Я. Д. Продуктивні способи словотворення у сучасній шведській мові. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*. 2022. № 55. С. 47–50.
11. Kotsinas U.-B. Rinkebysvenska – en dialekt? *Svenskans beskrivning*. 1988. № 16. S. 254–278.
12. Svenska Palmen. Грамматика шведського мови. URL: <http://www.sweden4rus.ru/rus/info/grammatik/slovoobrazovanie> (дата звернення: 21.06.2022).
13. Керпатенко Ю. В., Щербина О. О. Аббревіація як спосіб економії мовних засобів у підготовці слухачів мовних курсів до комунікації у суспільно-політичному полі. *Педагогічні науки*. 2015. Вип. 126. С. 70–77.
14. Rubino C. Reduplication: Form, function and distribution. 2013. URL: [http://www.unice.fr/scheer/egg/Lagodekhi16/Rubino,%20Carl%20\(2005\)%20-%20Reduplication%20Form,%20function%20and%20distribution.pdf](http://www.unice.fr/scheer/egg/Lagodekhi16/Rubino,%20Carl%20(2005)%20-%20Reduplication%20Form,%20function%20and%20distribution.pdf) (дата звернення: 19.07.2022).
15. Чумак Л. М. Редуплікація як спосіб словотвору в сучасній англійській мові. *Наукові записки. Серія «Філологічна»*. 2011. Вип. 20. С. 216–221.
16. Lindström A. Language as Social Action. Grammar, prosody, and interaction in Swedish conversation. *Skrifter utgivna av institutionen för nordiska språk vid Uppsala universitet*. 1999. № 46. S. 64–65.

Kulchytskyi V., Tkachuk Ya. Principles of word formation in the Swedish language

Summary. The article is devoted to the study of the principles of word formation in the Swedish language. Particular attention is paid to such ways of enriching the vocabulary as affixation (adding a prefix / suffix to an existing root), word-composition (combination of word roots), abbreviation (shortening of words and phrases), conversion (using a word from one word class in such a way as if it belongs to another class), and reduplication (full or partial repetition of a root or a whole word when forming a new lexical unit). The Swedish language belongs to the group of languages that are highly inflected, and its morphological system is considered one of the most complex among all languages of the world. In the Swedish language, nouns, verbs, and adjectives are inflected, which explains the fact that there are a lot of ways of word formation. It was found that affixation is a fairly common way of word formation in Swedish, with the help of which many lexical units are formed. It was determined that suffixation is more common for the Swedish language than prefixation. It was established that some affixes in the Swedish language are more productive (noun suffixes -are, -ing, -else, -het; adjective suffixes -ig, -(i)sk, -bar; verb suffix -a; prefix o-), others demonstrate a lower level of productivity (suffixes -on, -d, en; prefixes und-). Research results showed that the Swedish language has affixes that are common only for certain layers

of the language, for example, the suffix -is is a specific affix for the formation of slang words. Regarding word-composition, the following features of compound words in Swedish were identified: a lot of compound words are formed with the help of a linking morpheme (usually the affixes -s- and -e-); compound words have a dynamic stress, which falls on the first component in most cases; the change of the form of the first component is common (viljekraft – willpower (from vilja – will)). Two classes of compound words in the Swedish language were discovered: compound words that convey meaning and syntactic relations that can be expressed by word combinations of the same components and compound words that have a lexical meaning that cannot be expressed by word combinations. Abbreviations in Swedish are divided into three groups: truncation, that is abbreviation, which consists only of the first part of the original word (the initial letter and the additional

letters following it are kept for clarification); shortening, that is abbreviation, which consists of the first and last letter of a word, and one or more letters between may be included in for clarification; acronyms, that are types of abbreviation, which consists of the initial letter(s) of a word or compound components and is often capitalized. The study found that there are two types of conversion in the Swedish language: the replacement of a verb paradigm by a substantive one, that is, the replacement of verb grammatical indicators with grammatical indicators of a noun; substantivation, which is the transformation of adjectives and adverbs into nouns. There are several different options for categorizing and naming reduplication in Swedish: syntactic reduplication, syntactic repetition, and multiple saying.

Key words: word formation, affixation, word-composition, abbreviation, conversion, reduplication, the Swedish language, morphology.